

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Investidura com a Doctor "Honoris
Causa" per la Universitat de València a
Muhammad Yunus

Discurs del Sr. Rector Francisco Tomás Vert

València, 26 juny de 2006

LES UNIVERSITATS VALENCIANES I LA COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

Discurs del rector de la Universitat de València, Francisco Tomás

Magnífics i excel·lentíssims senyors rectors de les universitats d'Alacant i Jaume Primer.

Honorable Senyora Consellera de Cooperació de la Generalitat Valenciana

Honorable Senyora Consellera de Benestar Social de la Generalitat Valenciana

Senyor president del Consell Social de la Universitat Jaume Primer.

Doctor Yunus

Membres dels claustres de les universitats d'Alacant Jaume Primer i de València.

Senyores i Senyors

La cooperació al desenvolupament comença a fer-se present en la societat mundial, arran de les devastacions produïdes en la segona guerra mundial, i de les accions que es mamprengueren per a recuperar les societats així trencades. Posteriorment, aqueixa cooperació, va anar dirigint-se cap a altres objectius i cap a altres països, quan els que nomenaríem països del nord comencen a prendre consciència de les carències i debilitats dels nomenats països del sud. I això fa que tal vegada no en tots els països, però cada vegada més en tots els ciutadans vaja generant-se un moviment solidari, en constant augment, entorn de l'ajuda i la cooperació.

En aqueix context, fa uns sis anys amb l'inici del nou mil·lenni els governants del món es van unir per a formular una promesa extraordinària a les víctimes de la pobresa en el món. Per a això es van reunir en les Nacions Unides i van firmar el que es coneix com "*la Declaració del Mil·lenni*" que establia el compromís solemne de "*d'alliberar als nostres congèneres: homes, dones i xiquets de les condicions inhumanes de la pobresa extrema*". La declaració és una visió atrevida que naix del compromís comú amb els drets humans universals i la justícia social, recolzada en unes metes clares que cal aconseguir dins d'uns termes determinats. Entre aquestes metes, figuren el reduir la pobresa extrema a la meitat, reduir la mortalitat infantil, proporcionar una adequada formació a tots

els xiquets del món, fer retrocedir les malalties infeccioses i forjar una nova associació mundial que done millors fruits. Totes aquestes metes, que s'han d'aconseguir abans del 2015, són els anomenats Objectius del Mil·lenni (ODM). És cert que alguna cosa s'ha avançat, si bé queda encara molt per fer i son molts els que dubten que puguen complir-se els ODM. Si la tendència actual no canvia hi ha motius per al pessimisme ja que moltes de les metes proposades seran impossibles d'aconseguir. En cas de la mortalitat infantil, per exemple, i segons la tendència actual, en els pròxims deu anys a les previsions inicials hauran de sumar-se els 41 milions de xiquets que moriran abans dels cinc anys per culpa de la malaltia més fàcil de curar: la pobresa. D'una altra banda, en relació a un altre dels ODM el de reduir la pobresa a la meitat, les previsions apunten que en el 2015, el nombre de persones que viuran amb menys d'un dòlar al dia s'incrementarà en 380 milions. Finalment la meta de la universalització de l'educació primària no s'aconseguirà amb les tendències actual i l'any 2015 hi haurà 45 milions més de xiquets no escolaritzats. Aquests fets no apunten precisament cap a l'optimisme.

I mentrestant, què fem les universitats públiques per a ajudar a aconseguir els Objectius del Mil·lenni? Nosaltres creiem que les universitats són institucions públiques el compromís de les quals amb la societat va més enllà de la impartició de la docència, l'emissió de títols i desenvolupament de la investigació. La universitat ha de projectar-se cap a la societat contribuint a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans, a la conservació del medi ambient i a la cooperació al desenvolupament dels pobles més desfavorits i en el cas de la Universitat de València aquest és un mandat estatutari arrelat En l'article 4 del títol preliminar que diu: *“La Universitat de València està al servei del desenvolupament intel·lectual i material dels pobles, del progrés del coneixement, de la pau, de la igualtat entre les dones i els homes i de la defensa ecològica del medi ambient. Les activitats universitàries no han de ser mediatitzades per cap classe de poder social, polític, econòmic o religiós.”*

Aquest compromís, general en totes les universitats, fa que totes elles tinguen programes orientats a complir-ho. Les universitats públiques valencianes tenen en marxa projectes i programes que posen en evidència la importància de les activitats de cooperació que duen a terme, importància tant pel nombre i valor de

les accions en marxa com per la repercussió social i l'amplitud d'àrees que comprenen.

Les universitats valencianes assumeixen un paper cada vegada més actiu com a actors de la cooperació i, a pesar de les dificultats econòmiques per les que travessen i d'algunes incomprensions, tant internes com externes, tracten de ser-ho amb la major eficàcia, fent el millor ús dels seus recursos, mitjançant programes específics, en alguns dels quals participa tota la comunitat universitària. En aquest sentit els universitaris, estudiants, personal d'administració i serveis i professorat mostren una creixent sensibilitat en tot quant es relaciona amb la cooperació posant de manifest que el potencial que les universitats posen al servei de la societat, en matèria de cooperació és un actiu que no es deu desaprofitar.

La necessitat d'ajuda als països més desfavorits, incrementada per esdeveniments no controlats, com són els desastres naturals, units a altres causes d'índole humana com la corrupció, les guerres i l'abandó, fan que la demanda social i el clamor cap a la solidaritat siga cada vegada més patent i les universitats no poden romandre alienes aquesta demanda. D'aquesta manera, és cada vegada major la implicació de la universitat en la cooperació al desenvolupament, no sols en els països desfavorits, si no també en el nostre propi entorn, on les bosses de pobresa i la desatenció demanden la cooperació.

El compromís de la Universitat de València en la cooperació es remunta a l'any 1991 amb la creació del Patronat Sud-Nord amb els objectius de

- 1.- Promoure línies d'actuació universitària que contribuïsquen al desenvolupament material i intel·lectual dels pobles, a la defensa de la pau i del medi ambient;
- 2.- Fomentar els processos de sensibilització, conscienciació i compromís dels integrants de la comunitat universitària en tal àmbit i
- 3.- Promocionar la realització de programes d'investigació i docència en relació amb els països en desenvolupament.

La Universitat de València s'ha dotat d'instruments per a l'exercici de les seues activitats de cooperació amb la màxima eficàcia mitjançant diverses unitats de gestió i de govern, com són:

El Vice-rectorat de Relacions Internacionals i Cooperació

La Comissió 0,7, que gestiona l'aplicació del 0,7 del pressupost de la Universitat, de les quantitats deduïdes voluntàriament de les nòmines del personal i de les aportacions dels estudiants, a la cooperació

Fundació General de la Universitat de València

El mencionat Patronat Sud-Nord. Solidaritat i Cultura de la Fundació General de la Universitat, i

La Delegació d'Estudiants.

Són molt diverses les accions que es duen a terme. Citaré, per exemple, el programa *Dona i desenvolupament* encaminades a l'estada en la nostra universitat de dones de països africans i llatinoamericans; les beques *Magrib* que permeten l'accés a la universitat d'estudiants d'aqueixa regió africana per a cursar estudis oficials, així com les beques *Països De l'Est*, mitjançant les quals becaris de Polònia, República Txeca, Eslovàquia i Romania poden cursar estudis en la Universitat. El programa *Cooperació amb Llatinoamèrica*, en col·laboració amb l'AECl. El programa *d'Ajudes per a la promoció d'intercanvis acadèmics i el de Joves Investigadors*. El programa de *Beques d'estada temporal per a investigadors de països en via de desenvolupament*, el de beques per a estada temporal en Col·legis Majors del Vice-rectorat de Relacions Institucionals, entre altres. Atès que la formació és una prioritat de la Universitat en la cooperació al desenvolupament, fomentem i recolzem la realització de programes de doctorat i de postgrau en universitats conveniades de països en via de desenvolupament.

A més de les iniciatives mencionades en l'àmbit acadèmic, realitzem accions significatius en matèria d'assistència com és la creació, ampliació i manteniment del *Centre Òptic i Auditiu "València"* a Santiago de Cuba, així com el *Complex Òptic "València"* de L'Havana i el *Centre Auditiu* de la mateixa ciutat. Actualment treballem en la creació de *l'Escola Iberoamericana d'Òptica i Optometria*, encaminada a la formació d'òptics i optòmetres, tan necessaris en l'àrea del Carib i Amèrica del Sud. Una altra acció destacada de la Universitat de València ha sigut la creació i dotació de la *Biblioteca Jurídica Valenciana* en Santa Cruz de la Sierra (Bolívia). A aquestes cal sumar altres accions amb són, per exemple les que vénen desenvolupant-se a Nicaragua sobre infraestructures informàtiques en la UNAN de Lleó, així com la construcció d'un pou i sistema de reg en col·laboració amb la Universitat Politècnica de Nicaragua (UPOLI), entre altres.

A aquestes cal sumar la realització d'importants accions de sensibilització, com la celebració anual de les *Jornades sobre Diversitat, Immigració i Democràcia*, que des de fa dotze anys se celebren en col·laboració amb la Taula d'entitats de Solidaritat amb els Emigrants del País Valencià, les *Jornades Universitàries sobre Documentació i Cooperació al Desenvolupament*, la participació en la Comissió de Solidaritat de la Xarxa Lluís Vives, El Curs interuniversitari de postgrau *Cooperació al Desenvolupament* el qual es convertirà en Màster en pròximes edicions.

Com a conclusions finals podem afirmar que la Universitat de València, les universitats valencianes, hem desenvolupat un model de política de cooperació al desenvolupament caracteritzat per la descentralització dels seus equips de gestió, dels seus agents universitaris actius i de les seues iniciatives. La Universitat de València ha reorganitzat, en els últims anys, les seues estructures per a obtindre una major efectivitat i rendiment en els recursos que destina a la cooperació i això ho ha fet dotant-se d'instàncies o unitats de gestió que contenen en els seus programes línies de treball destinades a la cooperació.

En aquests moments les universitats valencianes estan compromeses en el camp de la col·laboració al desenvolupament de forma solidària, no sols entre elles sinó també amb l'administració estatal, autonòmica i local i per a això s'han unit en el Comitè Universitari Valencià per a les Relacions Internacionals i la Cooperació (CUVRIC), organisme col·legiat mitjançant el qual les universitats i l'administració podran aconseguir objectius òptims en el camp de la cooperació al desenvolupament.

Avancem sens dubte, però si reflexionem sobre l'estat actual del desenvolupament i les desigualtats trobarem nombrosos indicadors que poden fer-nos pensar que seguim igual, que hem progressat poc, però tot això no deu sinó servir-nos d'esperó per a animar-nos a prosseguir, tenint ben present aquella afirmació que va formular Plató, en el segle V abans de Crist, alertant els legisladors atenesos sobre l'amenaça que suposa la desigualtat extrema, i citaré: "*Entre els ciutadans no hauria d'existir, ni una pobresa extrema ni un benestar excessiu, ja que ambdós generen una gran maldat*".

Moltes gràcies.